

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

*ЗБІРНИК ТЕЗ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦІЇ*

«УКРАЇНА-2025: ГЛОБАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ»
22 травня 2025 року

Рівне 2025

УДК 316.7

Рекомендовано Вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування, протокол № 7 від 04 липня 2025 року.

Рекомендовано Вченою радою Навчально-наукового інституту права Національного університету водного господарства та природокористування, протокол № 5 від 30 травня 2025 року.

Україна-2025: глобальні та регіональні виклики: Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції, м. Рівне, 22 травня 2025 р. / за заг. редакцією О. А. Мітчук. - Рівне, Навчально-науковий інститут права Національного університету водного господарства та природокористування, 2025. 132 с.

ISBN 978-966-418-550-6

Збірник тез Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «УКРАЇНА-2025: ГЛОБАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ» є комплексним аналізом найактуальніших проблем, що постали перед Україною та світовою спільнотою. Видання акумулює наукові погляди та практичні рекомендації провідних експертів, які досліджують наслідки глобальних конфліктів, геополітичних зрушень, пандемій, поширення тероризму та організованої злочинності, а також екологічних, економічних та гуманітарних криз.

В умовах повномасштабної війни, набуття Україною статусу кандидата в члени ЄС та необхідності проведення глибоких реформ, особлива увага приділяється ролі медіа. Тези висвітлюють проблеми дезінформації, пропаганди та кібератак, а також роль журналістів у формуванні суспільної свідомості, підтримці національної єдності та викритті фейків. Крім того, розглядаються питання верховенства права, боротьби з корупцією, а також пошук шляхів для подолання економічної нестабільності, енергетичної кризи та забезпечення добробуту громадян.

Видання адресоване широкому колу фахівців: науковцям, викладачам, студентам, аналітикам, представникам медіасфери, державного управління та громадських організацій. Матеріали можуть бути корисними для подальших наукових досліджень, розробки стратегічних рішень та формування суспільної політики, спрямованої на подолання глобальних та регіональних викликів і забезпечення сталого майбутнього України.

УДК 316.7

© Рівне, Навчально-науковий інститут права
Національного університету водного господарства та
природокористування, 2025.

© Колектив авторів, 2025.

© «Новий Світ-2000», 2025.

ISBN 978-966-418-550-6

Марунчак В. В. НАЦІОНАЛЬНА ЖУРНАЛІСТИКА В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: ВИКЛИКИ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ	67
Матвійчук А. В. ЦІНІСНИЙ ІНТЕЛЕКТ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВНИКІВ	69
Мединська О. Я. МЕДІАТИЗАЦІЯ ВПО ТА УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ В ОНЛАЙН-ВИДАННІ «ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ»:	72
ПРОБЛЕМНО-ТЕМАТИЧНИЙ, ПРАВОВИЙ ВИМІРИ	
Мітчук О. А. ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВЖИВАННЯ МОВИ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ	77
Міщук І. В., Цевух А. І. РЕАЛІЗАЦІЯ ТРУДОВОЇ ФУНКЦІЇ В ЕПОХУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	79
Овчар Ю. В. ПРОБЛЕМИ БІЛІНГВІЗМУ ТА БАГАТОМОВНОСТІ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ МЕДІАПРОСТОРИ	82
Паламарчук І. В. ЩОДО ПИТАННЯ ПОВЕРНЕННЯ В УКРАЇНУ НЕЗАКОННО ВИВЕДЕНИХ В ІНОЗЕМНІ ДЕРЖАВИ АКТИВІВ	84
Пархоменко В. О. ІНСТИТУТ ПЕРСПЕКТИВНОГО ОПІКУНСТВА НАД ДІТЬМИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ	88
Пасічник В. Б. АНАЛІЗ ДЕЯКИХ НОВАЦІЙ ПРОЕКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО БЕЗПЕКУ ТА ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ НА РОБОТІ»	91
Поплавська Н. М. ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ І КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	94
Прокопець В. Е. ЕТИЧНІ КОДЕКСИ ТА СТАНДАРТИ ЖУРНАЛІСТИКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ САМОРЕГУЛЯЦІЇ МЕДІА	96
Речембей Р. М. СПЕЦИФІКА МОВИ НОВИН: ОБ'ЄКТИВНІСТЬ, НЕЙТРАЛЬНІСТЬ, СТЕРЕОТИПИ	98
Решетука Т. В., Кушнір О. В. ЕТИКО-ПРАВОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ ЖУРНАЛІСТИКА: ДОСВІД ТНПУ	100
Рогозіннікова К. С. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВИКЛИКІВ ТА ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	103
Садовнік В. П. ПОЛІТИКО-ПРАВОВА СПЕЦИФІКА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	106
Сахнюк В. В., Красько М. І. РОЛЬ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ОСІБ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА	108
Свинар А. О., Цимбалюк В. І. РОЛЬ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В БОРОТБІ З ВІДМИВАННЯМ КОШТІВ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	111
Тарасюк Д. В. ПРОБЛЕМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПРО МЕДІА В УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОВЕ ПОЛЕ: ФОКУС НА ДИРЕКТИВІ ПРО АУДІОВІЗУАЛЬНІ МЕДІАПОСЛУГИ	114
Тимощук А. А., Вознюк С. С., Мельничук Ю. І. ПРОФЕСІЙНЕ ПРАКТИЧНЕ ТА ТЕОРЕТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЮРИСТА: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	116
Харкевич Н. В. МОВА АНАЛІТИЧНИХ ТА ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ: АРГУМЕНТАЦІЯ, ПЕРЕКОНАННЯ, ЕКСПРЕСИВНІСТЬ	119
Хряпченко В. П., Лисий В. І. ВИКОРИСТАННЯ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ (ЄСПЛ) У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ	121

Решету́ха Тетя́на Васи́лівна,
кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
доцент кафедри журналістики
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна
reshtetyana@gmail.com

Кушні́р Окса́на Васи́лівна,
кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
доцент кафедри журналістики
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна
oksanakush8@gmail.com

ЕТИКО-ПРАВОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ ЖУРНАЛІСТИКА: ДОСВІД ТНПУ

Повномасштабна російсько-українська війна актуалізувала потребу переосмислення підходів до планування та реалізації освітнього процесу у закладах вищої освіти. Відповідно, трансформуються вимоги до змісту, форм та методів викладання обов'язкових освітніх компонентів, які формують етико-правову парадигму сучасної вищої освіти. Вони реалізуються через перегляд та оновлення освітньо-професійних програм, навчальних планів, контенту загальноосвітніх і фахових дисциплін. Метою таких змін є формування етико-правових компетентностей здобувачів освіти за спеціальністю Журналістика.

Зокрема, в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка здійснюється переосмислення інтегральної компетентності, зокрема здатності здобувача освіти «розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов» [3].

Сучасні реалії вимагають від студентів спеціальності Журналістика набуття наступних компетентностей: «здатність до адаптації та дії в новій ситуації» (ЗК 06),

«здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні» (ЗК 09), «здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності» (ЗК 13), «здатність формувати інформаційний контент» (ФК 02), «здатність провадити безпечну медіадіяльність» (ФК 06). Їх формування забезпечують обов'язкові («Етика медіадіяльності», «Медіаправо», «Основи підготовки інформаційних продуктів та академічна доброчесність», «Медіабезпека», «Медіапсихологія», «Навчальна практика», «Виробнича практика», «Курсова робота з репортерської діяльності», «Курсова робота з кореспондентської діяльності», «Кваліфікаційна робота») [3]. та вибіркові компоненти («Антикорупція і доброчесність», «Етика і естетика», «Комунікація в соціальних мережах», «Конфліктологія», «Правознавство», «Професійна етика та етикет», «Медіаконфліктологія») [1].

Ефективність формування актуальних етико-правових компетентностей у випускників ОПП «Журналістика» корелюється із внесенням змін до чинних робочих програм навчальних дисциплін. Зокрема, актуалізовано перелік чинних вітчизняних та

міжнародних нормативних документів з журналістської етики, осмислено адаптацію етичних норм та цінностей до умов російсько-української війни, запропоновано методику роботи з травматично чутливим медіаконтентом («Етика медіадіяльності»); переглянуто законодавчі засади функціонування медіаіндустрії в Україні, правовий зміст свободи медіа і журналістів, аспекти судової та адміністративної відповідальності у медійному законодавстві з огляду на його відповідність до стандартів Європейського Союзу («Медіаправо»); відповідно до викликів адаптовано журналістську медіацію у збройних конфліктах, механізми правильного й коректного висвітлення новин із передової, специфіку медіатизації трагедій та використання коректної термінології («Медіаконфліктологія»); зосереджено увагу на алгоритмах безпечної поведінки журналістів під час екстремальних відряджень, а також етичних засадах їхньої діяльності у зонах конфлікту («Медіабезпека») тощо.

Етико-правові компетентності враховано при атестації студентів-бакалаврів спеціальності Журналістика. Кваліфікаційні роботи реалізуються у формі інформаційного продукту, тому серед критеріїв їх оцінювання передбачено «використання чинних законодавчих і нормативних актів, новітніх наукових публікацій» та «дотримання журналістських стандартів» [2, с. 23, 25].

Зазначені зміни сприяють забезпеченню стандартних та унікальних результатів навчання здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня за ОПП «Журналістика»:

«ПРН 06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.

ПРН 09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПРН 13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.

ПРН 18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва» [4].

«ПРН 19. Створювати якісний інформаційний продукт з використанням соціологічних, психологічних, інформаційних технологій на засадах доброчесності і критичного мислення, відповідно до потреб територіальних громад / цільової аудиторії.

ПРН 20. Реалізовувати практику командної роботи для організації та управління мультимедійними проектами, дотримуючись професійних та етичних стандартів, норм безпечної медіадіяльності відповідно до редакційної політики, аудиту аудиторії, можливостей монетизації у регіональному медіапросторі» [3].

Досвід ТНПУ свідчить про активне впровадження етико-правових компонентів у підготовку майбутніх журналістів як відповіді на виклики сучасності в умовах війни, а також як запоруки формування професійної відповідальності та правової свідомості у сфері медіа. Вони формуються впродовж усіх років навчання за освітньо-професійною програмою «Журналістика» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на факультеті філології і журналістики. Здобуття таких компетентностей забезпечує випускникам спеціальності Журналістика усвідомлення природи та закономірностей інформаційно-комунікаційних процесів, що формує здатність до професійного виконання фахових завдань із дотриманням етичних та правових норм як на особистісному, так і на загальнодержавному рівнях.

Список використаних джерел

1. Вибір дисциплін 2025/2026 н. р. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. *Сайт ТНПУ*. URL:

https://tnpu.edu.ua/navchannya/dystsypliny/bakalavr/2025_2026/b.php

2. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт у формі інформаційного продукту : для здобувачів освіти ОПП «Журналістика» спеціальності

061 Журналістика першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / О. В. Кушнір, Т. В. Решетука, Н. Л. Дашченко, [упорядники]. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2025. 48 с.

3. Освітньо-професійна програма «Журналістика» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю Журналістика. *Сайт ТНПУ*. URL: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osvitni_prohramy/bakalavr/fizh/opp_zhurnalistyka.php

4. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 06 Журналістика, спеціальність 061 Журналістика. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.06.2019 р. № 864. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/061-Zhurnalistyka-bakalavr.28.07-1.pdf>